SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIV. (9)
No. (Štev.) 40.

"ESLOVENIA LIBRE"

BUENOS AIRES.
3. OKTOBRA (OCTUBRE) 1957

Mogočen uspeh kongresa krščanske demokracije

Drugi kongres krščanske demokracije Južne Amerike je bil lepa manifestacija žuborenja njenih moči in širjenja njenega vpliva.

V Sao Paulo so ga sklicali. To mesto slovi kot najhitreje napredujoče mesto na svetu.

Udeležba je bila kar impozantna. Nouvelles Equippes Internacionales, ki je Zveza zapadno-evropskih krščansko-demokratskih strank, sta zastopala njen predsednik bivši minister, sedaj poslanec dr. Scryver in poslanec francoskega parlamenta Coste Florèt. Poleg teh dveh je poslala še italijanska Democrazia Cristiana svojega posebnega zastopnika. Krščansko-demokratska zveza za Srednjo Evropo je poslala na kongres: Dr Adolfa Prochazka, predsednika zveze in zastopnika Češko-slovaške ljudske stranke, Konrada Sieniewicza, tajnika poljske krščansko - socialne delavske stranke, profesorja Vladas Trinakas, predsednika vrhovnega litvanskega osvobodilnega sveta in člana vodstva Litvanske ljudske stranke, dr. Franca Varga, biv. poslanca in člana madžarske krščansko- demokratske stranke. Slovensko ljudsko stranko so zastopali pisec teh vrstic in bivša poslanca Miloš Stare in Rudolf Smersu. Predsednik nemške krščansko-demokratske zveze, zmagoviti kancler Adenauer, je poslal kongresu osebno, toplo pozdravno pismo, v katerem se je opravičil, da so on in njegovi najbližji sodelavci, ki bi se bili radi udeležili kongresa, te dni nujno vezani na dom, ker se morajo vsi strankini vodilni ljudje hitro sestati, da določijo in razdele delo v parlamentu in vladi po stanju, ki je nastalo z nepričakovano visoko zmago, ki jo je stranka dosegla pri zadnjih volitvah. Razumljivo je, da so posebno številne delegacije poslale krščansko-demokratske stranke Južne Amerike, zlasti Argentina, Brazilija, Čile, Kolumbija in Uruguay. Druga imena navaja posebno poročilo Svobodne Slovenije o tem kongresu. Tu naj omenimo le ta, toliko, da označimo, da je kongres resnično predstavljal krščansko-demokratska gibanja Evrope in Amerike, da je bil politična manifestacija svetovnega značaja.

Glavni predmet razprav je bilo vprašanje združenja južnoameriških narodov in držav v čim enotnejšo skupnost tega kontinenta. Južnoameriške delegacije so prišle na kongres z izčrpnimi referati in statistikami, ki utemeljujejo in opravičujejo njihovo mnenje, da bo Latinska Amerika v bodoči mednarodni igri le tedaj mogla uveljaviti vso svojo pomembnost, če bo mogla nastopati kot kontinentalna enota ali vsaj skupina narodov, ki so v svoji hiši napravili red, vpostavili ustaljene medsebojne odnose, zdravo in solidno vzajemnost v gospodarstvu in družabni red, ki jamči socialni mir in daje vsakomur polno priložnost zboljšanja in napredovanja. Latinski ameriški kontinent naj bi stremel po tem programu za tem, da bi postal čim enotnejše gospodarsko področje, bil povezan s smotrno skupnimi prometnimi sredstvi in enotnimi pogoji za izmenjavo blaga in čim enotnejšo finančno politiko, ki bi naj vzdrževala in pospeševala blagostanje in napredek vseh vključenih narodov in držav. Skupna, po enotnem načrtu izvedena socialna zakonodaja naj bi omogočila na celem kontinentu čim bolj enoten sistem zdravih, pravičnih delovnih pogojev za vse stroke dela in zaposlitve, naj bi nudila enotno socialno zaščito in zavarovanje zaposlenih ter povsod svobodno združevanje in delovanje strokovnih in stanovskih organizacij vseh, ki sodelujejo v proizvodnji. Končno naj bi države Južne Amerike sporazumno izdelale in organizirale nadnarodne in nadržavne, kontinentalne ustanove za opravljanje skupnih poslov. Skupno politično vodstvo in skupna izvršilna oblast bi skrbela za smotrno vojaško obrambo in uveljavljala moč in vpliv kontinenta v mednarodnih odnosih.

Lep del svojih razpravljanj in časa je kongres posvetil sedanji svetovni napetosti, krizi, ki jo vzdržuje sovjetsko-komunistični imperij s svojo agresivnostjo in podtalnim rovarjenjem križem svobodnega sveta. V resoluciji vse krščanske demokracije zahtevajo, da je treba Sovjetsko Rusijo prisiliti, da umakne Rdečo armado z ozemlja satelitskih držav, da se tako ustvari predpogoj njihovega svobodnejšega odločanja in odpre pot k neodvisnosti. Tu so imeli v mislih zlasti Poljsko, Madžarsko, Romunijo, Bolgarijo, Vzhodno Nemčijo in Češkoslovaško. V teh državah še vedno straži sovjetska vojska komunistične vlade in jamči, da brezpogojno slede navodilom, ki jih naroča Kremelj. Takoj nadalnja zahteva pa je, da se povsod izvedejo svobodne volitve in vpostavijo demokratične ustanove za neovirano sodelovanje enakopravnih državljanov v vodstvu in upravljanju držav. S tem je kongres obsodil in zavrgel diktature vseh vrst, zlasti pa komunistične sastrape in režime njihovih politbirojev.

Programatične izjave kongresa povdarijo v novi obliki in z novo močjo stare resnice o nenadomestljivih vrednotah krščanskega pojmovanja človeka, družbe, naroda in države, njihovih vlog in dolžnosti. Številni govorniki so opozarjali zlasti na to, da sedanja odločilna tekma med brez — in protiverskim materialističnim komunizmom in ljudmi, ki se branijo in otepajo njegovega podjarmljenja, nujno zahteva, da vse javno delovanje svobodnega sveta globoko prepoje načela, ki so najbolj dovršeno izražena v krščanski sociologiji in krščanski demokraciji.

Kongres je bil gotovo mogočen uspeh. Čestitati je treba zlasti južnoameriškim krščansko-demokratskim strankam in skupinam, ki so nosile levji del bremena za organizacijo in priprave. Mlada gibanja in mlade stranke so to. Kongres je pa pokazal, da imajo goreče in izredno sposobne ljudi. Zato opravičeno upamo, da bo v bližnji bodočnosti znatno in stalno rastla tudi številčna moč in dejanski vpliv krščanske demokracije v parlamentih in vladah Južne Amerike. Okrepitev tega vpliva v Organizaciji Združenih Narodov in drugih središčih svetovnega značaja pa bo koristila vsem narodom.

Dr. Miha Krek

BORBA ZA ARABSKI SVET

Severnoameriška politika napram Siriji in ostalim državam Srednjega vzhoda prehaja sedaj v novo fazo: iz propagande v diplomacijo. USA se je doslej v svojih posegih na Srednji Vzhod večinoma posluževala le propagadnih sredstev za dosego svojega cilja: zadržanje komunističnega prodora na to petrolejsko in vojaško strateško področje. Tudi premiki ameriških vojnih ladij šeste flote, zasidrane v Sredozemlju so imeli predvsem propagandni značaj.

Z izjemo Jordanije, s katero se bodo morda še zedinile glede politike sožitja, pa vse arabske države, vključno ameriški prijatelji Irak in Saudijeva Arabija reformirajo svojo fronto. Irak, ki se je odtujil od Sirije, odkar se je priključil k bagdadskemu paktu, je sedaj sklenil sporazum z novim sirijskim režimom o sodelovanju v vsearabski politiki.

Z izjemo Jordanije se Arabci združujejo v obrambi Sirije proti zapadnemu mnenju, da je ta država zdrknila pod komunistično peto in da je na milost in nemilost izročena Moskvi. Kralj Saud je javno in v zasebnih posvetih z Washingtonom poudarjal, da ni potrebe za bojazen, da bi Sovjetska zveza izkoristila Sirijo za napad proti njenim sosedom.

Egipčanski Nasser se je pridružil sirijskemu zunanjemu ministru Bitarju z javno željo, da bi razpravljal z ameriškim Dullesom o reviziji severnoameriškega gledanja na problem Srednjega vzhoda. Dulles je s svoje strani že nakazal, da je washingtonska vlada pripravljena omehčati svojo politiko napram Siriji, ki jo je bila poostrila, ko je Sirija izgnala ameriške predstavnike z obtožbo, da so se vmešavali v notranje zadeve države.

Prišlo je tudi na dan, da USA ni bila povsem pasivna pri manevrih, katerih končen rezultat je bila izguba popolne kontrole Kuvatlija nad sirijsko vlado. Poleg arabskih tudi več drugih narodov sedaj svetuje Dullesu, naj še globlje poseže v položaj na Srednjem vzhodu, predno bi obtožil Sirijo pred ZN, da predstavlja nevarnost za mir. Dulles se bo za to moral kmalu odločiti.

Ameriško zunanje ministrstvo stoji pred dvema dejstvoma: eno je mnenje, da se je veliko delegacij izognilo slehern akciji proti Siriji in drugo, da postaja iz dneva v dan bolj jasno, da ni mogoče zavzeti odločne in jasne politike napram Siriji, dokler problem Srednjega Vzhoda ne bo povsem raziskan. Mnogi se bojijo, da bi nepremišljena zapadna politika Sirijo samo še bolj približala Sovjetski zvezi, medtem ko se je trenutno nagibanje Sirije na ZSSR ustavilo, če ne teži celo nazaj na Zapad.

Sirija in Egipt za razliko od drugih arabskih držav še vedno trdita, da je zapadni imperializem kriv za razrvane razmere na Srednjem vzhodu. Pri tem ne omenjajo Sovjetske zveze. Zaskrbljeni pa sta, da sta USA in ZSSR postavili Srednji vzhod v središče svoje propagandne vojne. Položaj na Srednjem vzhodu se bliža trenutku, tako spoznavajo zapadne velesile, ko bo previdnost in poskus izboljšanja odnosov med arabskimi državami na eni in med zapadnimi velesila na drugi strani igrala odločilno vlogo za bodočnost tega področja in vsega svobodnega sveta.

IZ TEDNA V TEDEN

Zasedanje Glavne skupščine ZN v New Yorku poteka letos brez posebnih senzacij. USA z ostalimi zapadnimi silami vztraja na nepriznanju rdeče Kitajske, katere tudi letos, kakor izgleda, ne bo izpodrinila Čangkajškove Kitajske, ki obsega samo otok Formozo, s sedeža okoli mize velikih petih. Eno večjih debat bo povzročil problem razorožitve in prepovedi atomskega orožja in atomskih poskusov, o katerem so brezuspešno razpravljali že leta na konferenci v Londonu. Najmočnejši zagovorniki prepovedi atomskih poskusov so ZSSR, Indija in Japonska; ZSSR z namenom, da bi ustavila tozadevni napredek na Zapadu, Indija, ker je zvest sopotnik komunizma v Aziji, Japonska pa iz strahu pred posledicami, ki jih je že večkrat čutila na lastni koži.

V mestecu Little Rock v Arkansasu v USA je rasno sovraštvo med črnci in belci prišlo tako daleč, da je bil Eisenhower prisiljen poslati tja z letali vojsko, ki je napravila red in uvedla mir. Guverner Faubus je prejel v Beli Hiši ukor, ker se je v borbi med črnci in belci javno postavil na stran belcev. Ameriki sovražen tisk, zlasti v ZSSR, je izkoristil dogodke v Little Rock za močno protiameriško propagando.

Anglija je zašla zaradi naraščajoče inflacije v položaj, da se je morala odločiti in iz Export-Import banke v USA potegniti še zadnjih 500 milijonov dolarjev posojila, ki ji je bilo odobreno že lanski december. Brit. fin. minister Thorneycroft je menil, da bo to posojilo Anglija mogla obdržati v USA za zlato rezervo.

Italija je odobrila prve pošiljke orožja Tunisu, ker je ta objavila, da je od Egipta dobila ponudbe za nabavo kakršne koli vrste orožja v neomejenih količinah. Francoska vlada je sporočila v Rim, naj si zagotovi, da italijansko orožje ne bo prišlo v roke alžirskim upornikom proti Franciji.

Sovjetska vlada je bila prisiljena objaviti, da v sedanjem petletnem planu ne bo dosegla ciljev, ki jih je postavila KP na 20. kongresu ter bo zato podaljšala ta plan na šest let, t. j. do leta 1959. Pod vodstvom Hruščeva sovjetska vlada sedaj pripravlja že nov načrt za obdobje 1959/1965.

Na manevrih ameriške šeste flote v Sredozemlju, je neko sovjetsko vojno letalo na reakcijski pogon priletelo z bolgarskega ozemlja in se nizko spustilo nad ameriške bojne ladje. Admiral Brown je dal radijski ukaz letalo sestreliti, če bi se grozilno zadrževalo nad ameriškimi formacijami. V nekaj minutah je odletelo na sever, preletelo grško-turško mejo in izginilo v Bolgarijo. Prvič v zgodovini manevrov ameriške šeste flote v Sredozemlju se je zgodilo, da je admiral Brown dal povelje za sestrelitev tujega letala.

Declaración del dr. Krek en Radio El Mundo

El viernes 27 de Setiembre transmitió por Radio el Mundo la Cruzada Defensora de la Democracia, tribuna de de los hombres libres, la entrevista con el doctor Krek. El locutor presentó al doctor Krek a los oyentes como valiente cruzado jugoeslavo contra el comunismo internacional. Destacó sus actividades como vicepremier el gobierno jugoeslavo durante la guerra mundial en el exilio. Ahora es el presidente del partido democrata cristiano esloveno.

Las preguntas del representante de la C.D.D. al doctor Krek y sus respuestas trascurrieron de la forma siguente:

P.: Dr. Miha Krek: Cual es su experiencia del comusmo?

R.: Puedo hablar del comunismo porque mi patria cayó conjuntamente con los demás pueblos de Europa Central y Oriental, en manos de los tiranos bolcheviques.

Que sepan todos los pueblos libres que también su libertad y soberanía están en peligro, porque la Internacional Roja trabaja para apoderarse del Mundo.

Es mentira que el comunismo sea el gobierno del proletariados; es si, un estado totalitario policiaco. Es mentira que signifique el mejoramiento de la situación económica de los pobres: no es mas que el peor de los capitalismo estatales. Es mentira que sea el propulsor del progreso: es la mas perfecta esclavitud de los ciudadanos.

P.: Dr. Krek: Que medios aconseja para combatir al comunismo?

R.: Los medios más eficaces para contrarrestar al comunismo son: el respeto del trabajador como productor y como miembro de la sociedad, justa remuneración y condiciones de trabajo adecuados, seguridad para el obrero y su familia.

Todos los que quieren a su patria tienen que mirar hacia la suerte de los nuestros. Recuerden a los obreros hungaros, destrozados por los tanques soviéticos. Recuerden a la dictadura de Yugoslavia que ha eliminado más de 800.000 personas. En mi patria hoy reina el silencio del cementerio. Los levantamiento de la juventud en Polonia, Checoeslovaquia, Ucrania y la misma Unión Soviética son llamados a la juventud de los pueblos libres para que concentren sus fuerzas contra cualquier forma del comunismo.

Los pueblos oprimidos piden ayuda y compresión para sus esfuerzos. Son pueblos martires que merecen recuperar su libertad.

Dr. Krekova izjava v Radio El Mundo

V petek, 27. sept. ob 9. uri in 5 minut je v radijski postaji El Mundo C.D.D., t. j. Križarsko gibanje za zaščito demokracije, oddajalo razgovor, ki ga je imel predstavnik tega gibanja z dr. Krekom. Napovedovalec je najprej predstavil dr. Kreka kot odličnega borca iz Jugoslavije proti mednarodnemu komunizmu. Povedal je dalje, da je bil dr. Krek med vojno podpredsednik jug. vlade v izgnanstvu in da je predsednik Slovenske krščansko demokratske stranke.

Nato so si pa vprašanja predstavnika C.D.D. dr. Kreku in njegovi odgovori sledili takole:

Vprašanje: "Dr. Krek, kakšne so Vaše izkušnje s komunizmom?"

Odgovor: "Moja domovina je z drugimi državami Srednje in Vzhodne Evrope postala žrtev komunistične revolucije in sovjetskega imperializma po drugi svetovni vojni.

Vsi narodi, ki so še svobodni, naj vedo, da sta tudi njihova svoboda in neodvisnost v nevarnosti, ker komunistična internacionala vztrajno deluje, da bi podjarmila ves svet.

Laž je, da komunistični sistem pomeni vlado proletariata ali delavskega stanu. Komunistični režim je diktatura totalitarne policijske države.

Laž je, da komunistični sistem pomeni zboljšanje gospodarskega stanja revnih. To ni nič drugega kot najhujši državni kapitalizem.

Laž je, da komunistični sistem pomeni napredek. To je sistem najbolj splošnega izkoriščanja vseh državljanov, posebno delovnih ljudi."

Vprašanje: "Dr. Krek, katera sredstva priporočate za borbo proti komunizmu?"

Odgovor: "Najučinkovitejša sredstva proti zlorabljanju revnega proletariata za komunistične namene so: spoštovanje delavca kot enakovrednega činitelja v proizvodnji in člana družbe, pravično plačilo dela, primerni delavni pogoji zaščita in socialna preskrba delavca in njegove družine.

Vsi, ki ljubite svojo domovino in svoje ljudstvo, glejte na naše narode. Glejte na zgled madžarskih delavcev ki so jim sovjetski tanki v krvi zatrli poizkus osvoboditve.

Diktatura v Jugoslaviji je pobila nad 800.000 ljudi. Sedaj je v moji domovini tišina kakor na pokopališču.

Upori in demonstracije delavske mladine na Poljskem, Češko-Slovaškem, v Ukrajini in sami Sovjetski zvezi, naj opozarjajo mladino svobodnih narodov, da bo osredotočila svoje mlade sile v boju proti vsakemu pojavu komunizma in rešila bodoči rod tega najstrašnejšega zla in zločina sedanje dobe.

Zasužnjeni narodi pa prosijo za pomoč in podporo pri njihovih naporih in mučeniških prizadevanjih da se osvobode."

V Zah. Nemčiji in USA vzporedno izdelujejo načrte za avtomobilski motor, ki ga ne bo gnal bencin. Tudi Anglija se je podala v tekmo. Novi motor bo gnala elektrika, ki jo bo producirala kemična reakcija kisika, vodika in kaustične sode znotraj niklastih tub. Če strokovnjakom motor uspe, bo petrolej izgubil vso vrednost ter se bo v tem slučaju tudi spremenila vsa svetovna politika.

Na alžirskem vprašanju je padla v parlamentu francoska vlada M. Bourges-Maunoury-ja.

Italijanska komunistična stranka je od zadušitve upora madžarskega ljudstva, pri kateri je z vso krvoločnostjo nastopala sovjetska vojska, izgubila do danes nad 200.000 članov. V zadnjem času je značilno, da so začeli odstopati razni komunistični funkcionarji po raznih občinah z izjavami, da komunistična stranka ni sposobna, da bi mogla rešiti delavska vprašanja.

Na Dunaju se je začel V. mednarodni kongres kat. časnikarjev.

Čilsko vrhovno sodišče ni ugodilo zahtevi argentinske vlade o izročitvi petih peronističnih funcionarjev Jorge Antonia, Johna Williama Cooka, Hectorja J. Campore, José Andres Gomis-a in José Espeja, za šestega t. j. za vodjo biv. skrajno nacionalistične organizacije Alianza Libertadora Nacionalista Guillerma Patricia Kelly-ja je pa sklenilo, da ga bo zaradi njegovih zločinov, ki jih imenovani zagrešil pod prejšnjim režimom v Argentini — podatki navajajo izsiljevanja, tatvine in umore — izročilo argentinskim oblastem, da ga bodo postavile pred sodišče. V noči od sobote na nedeljo je pa Kelly pobegnil iz čilenskih zaporov. Njegov pobeg je povzročil veliko presenečenje v čilenskih političnih krogih. Vrhovno sodišče je ogorčeno odredilo preiskavo kako je bil omogočen pobeg argent. kriminalca; opozicionalni poslanci zahtevajo sklicanje parlamenta na izredno sejo, na kateri bodo zahtevali odgovor od notranjega, zunanjega in pravosodnega ministra, zakaj niso podvzeli potrebnih ukrepov, za preprečitev pobega. V jetnišnici, v kateri je bil Kelly zaprt, so ob začetku preizkave zaprli sploh vse osebje od ravnatelja jetnišnice do zadnjega jetniškega paznika.

OPOZARJAMO

NA SPOMINSKO PROSLAVO

40 letnice smrti

Dr. JANEZA EV. KREKA

13. OKTOBRA

v

CIUDADELI

Dr. Miha Krek na obisku med Slovenci v Argentini

Prihod

Tisto minuto, ko je dr. Krek stopal v Sao Paulo v letalo, še ni vedel, ali bo njegovo snidenje z Buenos Airesom samo zadeva nekaj ur — od enega letala prestop na drugega, ki naj ga popelje v Santiago de Chile, ali pa bo morda, kratek obisk vsaj sorodnikom, če že ne ožjemu krogu prijateljev in znancev. Brzojavno — telefonska stavka v Buenos Airesu je preprečila sleherno zvezo med Sao Paulom in Buenos Airesom, tako, da je celo ura prihoda letala bila neznanka, kaj šele seznam potnikov. Tisto minuto pa, ko je stopal iz letala, je bilo jasno, da bo treba storiti vse, kar bo le mogoče, da se dr. Krek v Buenos Airesu zadrži vsaj nekaj dni. Se pravi toliko, da bo lahko v soboto popoldne 28. septembra že prisostvoval nekaterim sejam v Washingtonu, ki so bile določene že prej, predenj je sploh vedel, da bo lahko potoval v Brazilijo.

Po prihodu na stanovanje sorodnikov v ul. Granaderos 61 v Bs. Airesu, je računal, da bo v najslabšem slučaju ostal v argent. prestolnici do odhoda letala v Čile naslednjega dne opoldne. Zato je želel zlasti videti svoje sorodnike, stare sodelavce, prijatelje in znance, v kolikor so bili dosegljivi. Tako je prišla na Grenaderos njegova svakinja ga Peršuhova s sinom Janezom, hčerko Mirjam, por. Rant in n enim sinčkom Tomažem. Prišli so dalje ravnatelj Jože Košišek, urednika Joško Krošelj in Janko Hafner ter biv. poslanec Pavle Masič. Snidenje starih prijateljev, sodelavcev in znancev s predsednikom, dr. Krekom po tolikih letih je bilo res prisrčno. Vsi skupaj so v družbi z dr. Krekom pričakali prihoda še ostalih dveh delegatov SLS na kongresu krščc. demokracije v Sao Paulu Miloša Stareta in Rudolfa Smersuja. V prijetnem, toplem pogovoru so hitro minevale nočne ure.

Obiski in razgovori

Naslednji dan, torek, 24. sept., se je dr. Krek že v zgodnjih jutranjih urah odpeljal v samostan v ulici Cochabamba ter je tam obiskal svojo sestro usmiljenko Libijo Ines. Z njo je ostal v daljšem razgovoru. Po vrnitvi na Grenaderos ga je prišel pozdravit Anton Orehar, direktor slov. duš. pastirjev v Argentini, za njim pa Rudolf Jurčec, predsednik Slov. kult. akcije. Po teh razgovorih je dr. Krek odšel na sestanek s prvakom argent. krščc. demokratske stranke dr. Manuelom Ordoñezom, v popoldanskih urah je pa pri oblasteh uredil glede svojega bivanja v Argentini.

Po torkovi večerji je padlo dr. Krekovo vprašanje "Kaj pa lahko sedaj le naredim, da ne bom počival?" Dobesedno tako. In ker je najbližje bila Slovenska hiša, se je v spremstvu Pavleta Ranta podal tja. V uredništvu Svobodne Slovenije je v večernih urah našel Miloša Stareta ter Joška Krošlja v pripravah za novo številko Svobodne Slovenije. Podrobno se je zanimal za vsa vprašanja, ki so v zvezi z izhajanjem tega lista.

V sredo zjutraj se je dr. Krek znova podal v Slovensko hišo. V njej si je ogledal prostore Društva Slovencev, Svobodne Slovenije, Dušnopastirske pisarne ter uredništva Duhovnega življenja in Oznanila, dvorano in kapelo. Izrazil je svoje zadovoljstvo, da se je vprašanje prostorov za slov. emigrantske organizacije tako lepo uredilo.

Popoldne tega dne je imel dr. Krek veliko dela. Rade volje je obljubil, da bo prišel na sestanek slov. duhovnikov, ki delujejo po raznih župnijah na področju Vel. Buenos Airesa. Vmes pa je prišlo povabilo najuglednejšega argentinskega dnevnika buenosaireške Prense za razgovor urednika tega lista z dr. Krekom v mestu. Razgovor med dr. Krekom in političnim urednikom dnevnika La Prensa, kateremu je nekaj časa prisostvoval tudi dr. Ordeñez, se je zavlekel čez eno uro in pol, tako, da dr. Krek ni mogel pravočasno priti na sestanek z duhovniki. Nekaj jih je zaradi pozne ure moralo že oditi, s tistimi pa, ki so lahko ostali, je dr. Krek ostal v daljšem prisrčnem razgovoru.

Ta večer so bili na Ramon Falconu zbrani tudi slovenski učitelji ter učiteljice, ki poučujejo slovensko mladino v slovenskih tečajih. Tudi med nje je prišel dr. Krek ter se živo zanimal za vsa vprašanja, ki so v zvezi s poukom slovenske mladine v materinem jeziku.

Sestanek zaupnikov SLS

Poverjeništvo SLS v Argentini ga je sklicalo za sredo, 25. sept. ob osmi uri zvečer. Sklicati sestanek v enem samem dnevu in v takšnih okolnostih, kakor so bile tiste dni, je bila nad vse tvegana stvar. V Buenos Airesu stavka telefonistov in telegrafistov, na železnici Sarmiento, ob kateri so najmočnejša slovenska naselja, prav tako stavka. Ljudje po službah in fantov, ki bi lahko raznašali vabila, ni bilo v tako kratkem času dobiti. Zato je organizacijo zaupniškega sestanka prevzel osebno Rudolf Smersu ter na vse možne načine obveščal zaupnike stranke o sestanku. Upoštevaje vse te okolnosti, je bila udeležba na sestanku naravnost odlična. Kljub velikim razdaljam, ki so med posameznimi slov. naselji, so bili na sestanku zastopani vsi slovenski kraji. Vseh zaupnikov je bilo nad 200. Bili so delavci, industrialci, trgovci, obrtniki, uradniki, študentje, profesorji. Z eno besedo: Vsi sloji so bili lepo predstavljeni. Med udeleženci sestanka je bilo tudi lepo število žena in deklet.

Ko je vstopil dr. Krek v dvorano v spremstvu članov Poverjeništva SLS za Argentino, so ga navzoči strankini zaupniki prisrčno pozdravili. Navdušenje se dolgo ni poleglo. Ponovilo se je pa znova, ko sta stopila pred dr. Kreka predsednik SFZ g. Tone Bidovec ter gdč. Katica Kovačeva v narodnih nošah ter mu v imenu vseh izrekla topla godovna voščila. Izročila sta mu tudi slovenski šopek.

V imenu Poverjeništva SLS v Argentini je povzel besedo Miloš Stare. S toplimi besedami je pozdravil nazočega predsednika stranke in ga naprosil, da poda poročilo.

Dr. Krek je govoril nad tri ure. V prvem delu svojega govora je podal pregled slovenske protikomunistične emigracije v svetu, njenega dela, njenih naporov in njenega vživetja v nove razmere ter gospodarsko rast. Zanimivo je bilo zlasti njegovo poročilo iz tistih držav, ki jih je sam obiskal in si je sam ustvaril sodbo o položaju naših ljudi v posameznih državah.

Drugi del je bil posvečen svetovnemu položaju, odnosu Amerike do Titovega režima v Jugoslaviji, položaju narodov v domovini, zadnjim dogodkom na Madžarskem in Poljskem ter na Bližnjem vzhodu. Prikazal je tudi delo krščanske demokratske zveze za Srednjo Evropo ter napore slovenskih predstavnikov v njej, da bi se doba trpljenja narodov v komunistični sužnosti čim bolj skrajšala.

Izvajanja dr. Kreka so bila tako zanimiva in temeljita, da so jih vsi z veliko pozornostjo in napetostjo poslušali ter so mu bili zanja resnično zelo hvaležni. Dr. Krek je nato še skoro eno uro odgovarjal na razna vprašanja.

Po sestanku je dr. Krek večerne ure prebil v družbi strankinih zaupnikov, prijateljev in znancev. Ob tej priliki ga je prisrčno pozdravil tudi predsednik Društva Slovencev, ing. Mozetič z gospo. Vido.

Obisk v Adrogue

V cetrtek, 26. sept. se je dr. Krek v družbi Pavleta Masiča podal na obisk v slovensko semenišče v Adrogue. Njegovega prihoda so bili vsi zelo veseli. Pozdravili so ga rektor zavoda dr. Franc Gnidovec, dekan teol. fak. dr. Ign. Lenček, spiritual dr. Filip Žakelj in univ. prof. dr. Ivan Ahčin ter prefekt dr. Branko Rozman. Vsi so se zbrali v dr. Ahčinovi sobi. Dr. Krek se je spustil z njimi v prijateljski pogovor ter rad odgovarjal na vsa vprašanja. Po sestanku s profesorji je obiskal še bogoslovce. Tudi z njimi se je zadržal v razgovoru.

Izjava v Prensi

Tega dne je v največjem argent. listu in najbolj vplivnem dnevniku La Prensa izšla daljša izjava dr. Kreka, ki jo je prejšnji dan dal uredniku tega lista. Fotoreporter dnevnika La Prensa je napravil tudi lepo sliko dr. Kreka, ki je bila objavljena skupno z njegovo izjavo. Objava dr. Krekove izjave v Prensi je vzbudila v politični javnosti veliko pozornost zaradi aktuelnih vprašanj, o katerih je urednik tega lista hotel dobiti od dr. Kreka njegovo mnenje. Po objavi te izjave so za dr. Krekovo bivanje v Buenos Airesu zvedele tudi druge narodnosti ter veliko rojakov, ki jih prejšnje dni ni bilo mogoče doseči. Na Grenaderosu je začel neprestatno peti telefon. Začeli so se oglašati stari znanci in prijatelji. Toplo so ga pozdravljali, mu čestitali k izjavi, ga vabili na sestanke, razgovore in večerje. Vsega tega pa seveda zaradi kratkega časa ni bilo mogoče izvesti.

Na Grenaderos je dr. Kreka tega dne prišel pozdravit Rudolf Žitnik, član NO za Slovenijo. V mestu je pa imel dr. Krek sestanek z Dr. Ordoñe-om.

Seja N. O.

Po vrnitvi na Grenaderos je bila tam slavnostna seja NO za Slovenijo pod predsedstvom Dr. Kreka. Navzoči so bili vsi v Argentini živeči člani tega odbora: Miloš Stare, Rudolf Smersu, dr. Franc Bajlec, Rudolf Žitnik in dr. Celestin Jelenc.

Ta večer je sprejel še hrvatska prijatelja Žarka Vlaha in Pavla Grubešića. Prav tako je imel ta večer še razgovor s predstavnikom gibanja za zaščito demokracije za radijsko oddajo na Radio El Mundo. Izjavo, ki jo je dal dr. Krek predstavniku omenjenenega gibanja, objavljamo v španščini in slovenščini na prvi strani.

Na seji Svobodne Slovenije

Ostali del večera je dr. Krek prebil na Ramon Falconu v uredniški sobi Svobodne Slovenije. Ob prihodu so bili navzoči Miloš Stare, Joško Krošelj, Janko Hafner, Pavle Fajdiga, Pavle Rant ter Slavko Batagelj. V imenu vseh ga je prisrčno pozdravil Miloš Stare.

Za pozdrave in voščila se je dr. Krek takoj zahvalil. Prav tako je izrekel zahvalo vsem, ki na kakršenkoli način pripomorejo k izdajanju Svobodne Slovenije, ki je edini politično-informativni-družinski list slovenske protikomunistične emigracije. Vse je naprošal naj še naprej vztrajajo pri tem težkem in nehvaležnem delu, da bomo vsi skupaj še naprej ohranili slovenski emigraciji ta list. Kajti pomen Svobodne Slovenije je mogoče v dovoljni meri oceniti šele tedaj, ako se človek snide s Slovenci po drugih državah, kakor je imel sedaj to priložnost n. pr. v Braziliji.

Po teh besedah je dr. Krek ostal na redni četrtkovi seji uredniškega odbora.

Po končani seji se je v Svobodni Sloveniji prisrčno poslovil od vseh, ki so mu želeli srečno pot ter se od njega ločili z željo, da bi kmalu zopet prišel med nas, toda ne samo za nekaj dni, ampak za daljši čas.

Odhod

V petek, 27. septembra, se je dr. Krek začel že v jutranjih urah pripravljati za odhod. In naključje je hotelo, da je po desetih letih, odkar je odšel iz Rima, spet na isti dan. t. j. 27. septembra sedel v letalu, ki ga je peljalo nazaj v kraje njegovega sedanjega bivanja.

KONGRES V SAO PAULO

O pomenu II. Mednarodnega kongresa krščanske demokracije in o nekaterih značilnostih ter ideoloških smernicah piše v današnjem uvodniku Svobodne Slovenije dr. Miha Krek. V naslednjem podajamo le kratek potek kongresa.

Vršil se je v ogromni zgradbi "Palacio das Industrias", ki stoji v zanimivem in modernem parku Ibiraguera. Je to ogromna nova zgradba, v kateri so po končanem kongresu odprli veliko mednarodno slikarsko razstavo. Pripravljalnemu odboru za kongres je predsedoval brazilski poslanec Andre Franco Montoro; podpredsedniki pa so bili trije generalni tajniki zvez krščansko-demokratskih strank in sicer francoski poslanec Alfred Coste Floret, generalni tajnik Zveze zapadno-evropskih krščansko- demokratskih strank, Poljak Konrad Sieniewicz, generalni tajnik Zveze krščansko-demokratskih strank Srednje Evrope, čilenski poslanec Tomas Reyes Vicuña, generalni tajnik krščansko-demokratskih strank Južne Amerike. Poleg navedenih so bile v odboru še druge osebnosti.

Vseh delegatov na kongresu je bilo okrog 250. Pripravljalna plenarna seja se je vršila 18. septembra popoldne, na kateri je bilo na predlog argentinske delegacije izvoljeno predsedstvo. Za poslevodečega predsednika je bil izvoljen brazilski poslanec Queiros Filho. Za častne predsednike so bile imenovane najmenitnejše osebnosti tega kongresa. Največji aplavz pa je bil ob navedbi imena Rafaela Caldere, vodje krščansko-demokratskega gibanja v Venezueli, ki se kongresa ni mogel udeležiti, ker se nahaja v zaporu v Venezueli. Nato se je razvila živahna debata o poslovniku kongresa, ki je bil sprejet. Konstituirane so bile štiri strokovne komisije.

Otvoritev kongresa

Zvečer istega dne okrog desete ure je bila slovesna otvoritev kongresa, katere so se udeležili zastopniki brazilskih civilnih, vojaških in cerkvenih oblasti, vsi dotedaj došli delegati in številno občinstvo. Na otvoritvenem zborovanju je imel najpomembnejši govor Alceo Amoroso Lima, znani brazilski pisatelj in vodja brazilskih katoličanov. V svojem govoru je med drugim poudaril, da sta se na tem kongresu sestali dve krščanski demokraciji: Krščanska demokracija, ki je nastala v Evropi in krščanska demokracija, ki se je rodila v Južni Ameriki. V imenu krščansko-demokratskih strank, organiziranih v Zvezi srednjeevropskih krščansko-demokratskih strank je govoril predsednik te zveze dr. Adolf Prochazka.

Študijske komisije

Prvi dan kongresa so bile na popoldanskem pripravljalnem zborovanju konstituirane sledeče študijske komisije: Socialna, politična, ekonomska in organizacijska. V socialni komisiji je bil kot delegat Slovenske ljudske stranke Rudolf Smersu. Argentinsko delegacijo pa sta v tej komisiji zastopala dr. Horacio Sueldo in Luis Garzo. V politični komisiji je bil od Slovencev član Miloš Stare, argentinsko delegacijo pa sta zastopala v njej dr. Manuel Ordoñez in dr. Carlos Llambi. V ekonomski komisiji sta argentinsko delegacijo zastopala glavni tajnik krščanske-demokratske stranke v Argentini dr. Bussaca in dr. Marongoni. V organizacijski komisiji pa sta bila argentinska delegata Hector Salgado in Luis Barzo. V vsaki teh komisij so bili tudi delegati iz Čila, Uruguaya, Brazilije in krščansko-demokratskih strank iz drugih držav Komisije so se sestajale vsak dan dvakrat in so razprave trajale vedno po več ur. Razprave in razgovori so bili prav živahni, zlasti v ekonomski in politični komisiji. Končni sklepi in resolucije pa so bili v vseh komisijah kot sad resnega dela in študija izredno pomembni.

Seja delegatov C.D.U.C.

Dr. Krek je mogel priti v Sao Paulo šele dan po otvoritvi kongresa. Takoj po njegovem prihodu je predsednik Zveze krščansko-demokratskih strank Srednje Evrope sklical sejo vseh delegatov teh strank, navzočih na kongresu. Poleg predsednika Zveze Čeha dr. Adolfa Prochazke, podpredsednika dr. Mihe Kreka in generalnega tajnika Poljaka Sieniewicza, so se seje udeležili Litvanci dr. Trimakas, Casimiro Cibiras, Antanas Stoms, Madžar dr. Franc Varga, Poljaka dr. Gebhard in Slezynski ter delegata SLS Miloš Stare in Rudolf Smersu.

Na seji so razpravljali o resoluciji, ki je bila predložena kongresu v imenu krščansko demokratskih strank Srednje Evrope, katerih domovine trpijo pod komunističnim jarmom.

Govor dr. Kreka

Poleg sej študijskih komisij so bila vsak dan tudi plenarna zborovanja delegatov. Na teh plenarnih zborovanjih so govorili vodilni predstavniki delegacij raznih narodnosti. Organizacija je bila v tem oziru dobro izvedena, tako, da je lahko govoril vsak v jeziku v katerem je hotel, samo, da je nekaj ur prej oddal svoj govor tajništvu kongresa .Tajništvo kongresa je nato govor prevedlo v portugalščino, ga razmnožilo in ko je govornik govoril bodisi v francoščini, španščini, angleščini, ali italijanščini, so vsi navzoči že imeli v rokah njegov govor v portugalščini. V soboto, 21. septembra je na takem plenarnem zborovanju imel govor podpredsednik C.D.U.C. in predsednik Slovenske ljudske stranke dr. Miha Krek. Govoril je v angleščini. Vsi navzoči pa so imeli njegov govor v rokah v portugalščini. Svobodna Slovenija ga je objavila v zadnji številki v slovenščini. Govor je vzbudil veliko pozornost med delegati in časnikarji.

Zaključek kongresa

Kongres je bil zaključen s slavnostnim zborovanjem v soboto 21. septembra ob pol desetih zvečer. Kongresna dvorana je bila slavnostno okrašena, in godba, ki je igrala pred začetkom, je dvigala slavnostno razpoloženje. Častno predsedstvo zaključnega zborovanja so tvorile najodličnejše osebnosti izmed udeležencev kongresa. Naštejemo le nekatere: kardinal Carlos Carmelo Vasconcelos Motta, Msgr. Arruda Camara, predsednik brazilske krščansko- demokratske stranke, prof. Quieros Filho, predsednik krščansko - demokratske stranke države Sao Paulo, francoski poslanec Coste Florèt, italijanski poslanec in biv. minister de Gasperijeve vlade dr. Rumor, dr. Manuel Ordoñez, član delegacije argentinske krščansko-demokratske stranke, uruguayski senator Juan Vincente Chiarino, August De Schryver, bivši belgijski minister, dr. Miha Krek, predsednik Slovenske ljudske stranke, dr. Prochazka, delegat češke ljudske stranke.

Predno je predsedujoči poslanec brazilske krščansko-demokratske stranke Montoro otvoril zborovanje, so prikorakale v dvorano skupine različnih narodnosti v narodnih nošah z zastavami. Takoj po otvoritvi sta bili prebrani pozdravni brzojavki predsednika Adenauerja in predsednika Brazilije Kubičeka. Nato so sledili govori: Dr. Sueldo, Argentina; poslanec Coste Frorèt, Francija; Inacio Palma, Chile; senator Juan Vicente Chiarino, Uruguay; poslanec dr. Mariano Runor, Italija in poslanec Andre Franco Montoro, Brazilija.

..Zadnji govornik, poslanec Franco Montoro, je poudaril, da navzočnost tolikega števila krščansko-demokratskih strank dokazuje, da je ni sile na svetu, ki bi zavrla pohod krščanske demokracije, ki je edina sposobna zgraditi boljši svet.

Drugi kongres krščanske demokracije za Južno Ameriko je bil nato zaključen s sklepom, da bo tretji kongres leta 1959 v Limi v Peruju. M. S.

ARGENTINA

Predsedstvo ustavodajne skupščine je izročilo predsedniku vlade zakon, ki določa, da je sedaj v Argentini v veljavi ustava iz leta 1853 s poznejšimi dopolnili, razen onih, ki so bila sprejeta leta 1949. Plenarno zasedanje ustavodajne skupščine se bo začelo zopet danes, med tem pa je v palači narodnega kongresa v Bs. Airesu zasedal odbor za preučevanje predlogov za spremembo ustave iz leta 1853.

V Buenos Airesu odn. v Argentini, telefonski in brzojavni promet še vedno ni povsem urejen. So pa izgledi, da bo to v najkrajšem času. V ta položaj so se začeli vmešavati tudi drugi sindikati ter so nekateri za prejšnji petek napovedali generalno stavko v znak solidarnosti s telefonisti in telegrafisti. Večina sindikatov se je izjavila proti stavki in so njihovi člani prejšnji petek tudi redno prišli na delo. Zaradi stavke je bil delno oviran promet na nekaterih železnicah na področju Vel. Bs. Airesa. Tekom dneva je bil obnovljen promet na podzemskih železnicah in na avtobusnih in trolejbusnih linijah. Podpredsednik vlade je v zvezi s stavko, ki so jo oklicali prejšnji petek nekateri sindikati, izjavil, da ta stavka zasleduje samo politične cilje. Minister za delo jo je proglasil za protizakonito. Zaradi tega za ta dan nihče, ki je bil v stavki, ne bo dobil plače, sindikati pa, ki so stavko proglasili, bodo v smislu zakonskih določil, ki urejajo stavke, kaznovani.

Vlada je na eni svojih zadnjih sej razpravljala o vprašanju naraščanja cen raznim življenjskim potrebščinam. Listi poročajo, da bo za proučevanje tega vprašanja imenovan poseben odbor, v katerem bodo imeli svoje zastopnike tudi sindikati ter potrošniki.

Po končanem kongresu krščanske demokracije v Sao Paulo v Brasilu je prišel na obisk v Bs. Aires tudi tajnik italijanske Democrazie cristiane dr. Mariano Rumor, biv. minister v vladi pok. De Gasperi-ja.

Iz Brazilije je pribežalo na argentinsko področje nad 300 družin, ki so argentinske oblasti zaprosile za zaščito. Povedali so, da so imeli spore s svojimi gospodarji, napadle pa da so jih tudi oboroženе skupine ljudi.

Milovan Djilas pride znova pred sodišče

Poročali smo, da je Milovan Djilas, eden od glavnih tvorcev sedanje jug. komunistične diktature ter ideolog tega režima, v svojem razočaranju, ki ga je sam doživel pod tem zločinskim sistemom, napisal novo knjigo "Novi razred". V njej za komunizem pravi, da je to najstrahotnejši suženjski sistem kar jih sploh pozna svetovna zgodovina. Komunizmu tudi napoveduje konec.

Zaradi te Djilasove knjige je nastal pravi vihar ogorčenja v komunističnem svetu. Najprej so se na Titovega pripornika v Sremski Mitrovici spravili sovjetski komunisti, za njimi pa tudi titovi. Slednji so mislili, da bodo mimo te knjige lahko šli samo s ciničnim prezirom, češ, da je "izrodek domišljavega pesnika, ki na tovariše ne bo imel nobenega vpliva". Pa so morali hitro spremeniti svoje stališče. Radijska postaja Svobodne Evrope je namreč na vseh svojih oddajah za dežele komunističnega sveta — razen za Jugoslavijo — o ironija usode avtor te knjige pa pošilja nističnih zaporov oddajale posamezna poglavja iz te knjige. Te oddaje so napravile med komunisti veliko zmedo. Zato so v Beogradu hitro spremenili mnenje in so začeli zatrjevati, da bo Djilasova knjiga koristila samo stalinistom, ki da so proti pomirjenju s svobodnim svetom, medtem, ko komunisti ostalih barv zagovarjajo to pomirjenje. Stalinisti so jim pa odvrnili, da je ravno Djilas tisti, ki ruši komunizem, ki da se more obržati na oblasti samo s stalinističnimi metodami, t. j. z nasiljem.

Nekateri viri navajajo, da je bil Tito, ko je zvedel za Djilasovo knjigo, ves divji. Znano, je, da je svoj čas ravno on nastopil proti temu, da bi Djilas take stvari mogel tiskati doma. Sedaj se je začel znašati nad policijo, kako, da ni preprečila pošiljatve rokopisa v

(Nadaljevanje na 3. strani)

Novice iz Slovenije

Letošnji sneg v začetku maja je v koperskem okraju povzročil 408 milijonov din. škode.

Zvezna skupščina v Beogradu je sprejela zakon o ustanovitvi Višje prometne šole. Strokovnjaki, ki bodo prihajali iz te šole, naj bi pripomogli s svojo strokovno naobrazbo pri modernizaciji žel. prometa v Jugoslaviji.

V Ljubljani je zasedala četrta redna skupščina republiškega zavoda za socialno zavarovanje. Na njej so razpravljali o zaključnem računu tega zavoda za leto 1956, ki izkazuje nad 2 milijardi primanjkljaja v dolgoročnem zavarovanju. Ta slika je pa še slabša spričo ponovne zmanjšane prispevne stopnje — 38% — ki izkazuje za leto 1957 že kar tri milijarde in pol primanjkljaja. Številni govorniki so se bavili z vprašanjem kako sanirati ta že kar kronični primanjkljaj soc. zavarovanja. Zavrnili so misel naj bi v Sloveniji določili posebno višjo stopnjo za dolgoročna zavarovanja, ker bi višji odstotek samo še bolj obremenil gospodarstvo v Sloveniji in bi tako slov. industrijski izdelki bili manj konkurenčni. Sprejeli so pa predlog o ustanovitvi zveznega izravnalnega sklada za dolgoročna zavarovanja pri Zveznem zavodu za socialno zavarovanje, preko katerega bi se stekali presežki aktivnih republik iz socialnega zavarovanja v sklade pasivnih republik. Na ta način bi se izravnali riziki dolgoročnih zavarovanj v okviru celotne države, ki je enotno gospodarsko področje.

Na skupščini so razpravljali tudi o cenah zdravstvenih storitev, ki vedno naraščajo. Kot primer so navajali ceno oskrbnega dne na ljubljanski kirurgični kliniki, ki sedaj znaša že 1800 dinarjev. Sprejeli so nadalje predračun dohodkov in izdatkov republiškega sklada za preventivno zdravstveno varstvo v znesku 56 milijonov din, od katerih je 16 milijonov določenih za pobijanje poliomielitisa tudi te ustanove in končno so določili novo višino povračil za potne stroške zavarovancev v višini 600-700 din ter v enotnem znesku 700 din za potovanja v večja zdravstnena središča.

V letošnji turistični sezoni so na letališču v Lescah pri Bledu odprli dve letalski progi in sicer Dunaj-Bled-Dubrovnik in Bled-Beograd.

Na Goriškem so češnje letos obetale zelo dobro letino. Sodili so, da jih bodo imeli do kakih 3800 ton. Zaradi poznejše slane in pozebe se je pa pridelek znižal na okoli 2500. Zanje so dobili lepe denarje, saj je glavni odjemalec — Zahodna Nemčija — plačevala za eno tono 200 dolarjev.

Arhitekta Božidar Gvardijančič in Saša Sedlar sta s pomočjo še drugih strokovnjakov izdelala urbanistični načrt za Ljubljano. Ko bo tehnično povsem izdelan, bo o njem razpravljal mestni odbor. O načrtu je pa bil govor tudi na občnem zboru Društva urbanistov Slovenije. Arhitekt Gvardijančič je na občnem zboru svoj načrt pojasnjeval z daljšim govorom. V njem je navajal, da novi mestni načrt za Ljubljano stremi za močnejšo koncentracijo prebivalstva in omejitvijo razširjanja mestnega področja. Zato bodo stanovanjsko gradnjo usmerjali v večje enote. Za javne zgradbe, kjer bi se razvijalo upravno, kulturno in poslovno življenje, je po urbanističnem načrtu določeno središče mesta med Prešernovo in Resljevo cesto ter od Gradišča do železniške proge. Tu naj bi se razvilo ljubljansko središče, ki je vezano na magistralo in ima stik z vsemi vpadnicami. Tu naj bi bilo tudi trgovsko središče ter veliki hoteli in gostinski obrati.

Gustav Sterniša — znani slovenski mladinski pisatelj, je nedavno slavil 70-letnico rojstva. Njegova najbolj znana mladinska dela so: Dedek jež, Harmonikar Binček, Beli slon, Uganke, Pravljice, Lokvanj in druge. Izdal je tudi dve pesniški zbirki Za soncem ter Zvoki in žarki.

Umrli so. V Ljubljani: Robert Mihič, frizer, Ivanka Kristan, vdova po zvaničniku, Ivan Kobenter, v. vet. inšpektor, Meto Soss,, Elizabeta Žmitek, Jože Rakovšček, šolski upravitelj v p., Lojze Karmel, nam. pivovarne Unión, Georgij Kostjukovski, načelnik pri upravi Podjetja za PTT promet, Marijan Pestotnik, trg. pomočnik, Karel Pezdirc, električar, Marica Škedl, roj. Aicholzar učit. v p., Kati Jamnik, Miroslav Namestnik, uslužb. podjetja za vzdrževanje prog. Frančiška Skrbišek, Anton Faletič, upok., Franjo Trampuž, kmet. svetnik v. p., Ferdinand Ham, pos. Janko Farčnik, invalid in Marjeta Merčun pri Sv. Jakobu ob Savi, Marija Kolman, roj. Smole v Radovljici, Ana Škerl, roj. Velkavrh na Viču, Leopoldina Štefančič, roj. Kobetič, vdova po šolskem upravitelju v p., Janez Smolič, v Doljnji straži pri Novem mestu, Rudi Rebšelj, revirni gozdar v Žalcu, Nina Pokorn, poslanec LRS v Zrečah, Franc Ravnikar, šofer v Škofji Loki, Ignac Kržan v Novem mestu, Matija Kolman v Dolu, Frančiška Mušič, roj. Oblak v Črnučah, Frančiška Povše, roj. Urankar v Devici Mariji v Polju, Janez Hočevar v Dobrunjah, ing. Bogomir Šinkovec, gozdarski svetnik v Slovenj gradcu, Damijan Kurent na Prevojah in Pavla Berger, roj. Volker v Trbovljah.

MILOVAN DJILAS PRIDE ZNOVA PRED SODIŠČE

(Nadaljevanje z 2. strani)

inozemstvo. Po istih virih je baje tudi odredil, da Djilasa premeste na samotni otok v Dalmaciji ter ga zapro v hudo ječo na Golem otoku. "Am. domovina" je v v zvezi s tem zapisala: "Če je vse to res, potem to lahko pomeni tudi slabo mnenje. Tudi kralj Aleksander je pred 25 leti poslal pok. dr. Korošca na slične počitnice v Dalmacijo pa je kralja prej zmanjkalo kot dr. Korošca."

V zvezi z Djilasovo afero so v Beogradu začeli znova omenjati, da je titov komunizem pravzaprav različen od moskovskega. Kot primer so navajali, da sta v Jugoslaviji znanost in umetnost popolnoma svobodna, v Sovjetiji pa ne. Časnikarji so takoj hoteli vedeti, kako je potem to mogoče, da v Jugoslavviji preganjajo Djilasa, ki ga tudi smatrajo za pesnika. Titovci so jim odgovorili, da je Djilas "slab pesnik". Pustili da bi mu vso svobodo, če bi ostal samo pri pesnikovanju. Tega pa on ne dela, ampak se vtika v politiko.

Istočasno so obnovili napade nanj, češ, da s svojo knjigo daje samo orožje v roke neprijateljem "pridobitev osvobodilne revolucije", doma, zlasti pa protikomunistom v emigraciji.

Kot zaključek vseh teh napadov na Djilasa je najnovejše poročilo iz Beograda, da bo Djilas prišel zaradi svoje zadnje knjige "Novi razred" prihodnje dni pred sodišče, ki mu lahko prisodi tudi do 20 let ječe.

Samo oni naročniki v Argentini

ki bodo imeli pravočasno poravnano

ZAOSTALO IN TEKOČO NAROČNINO

bodo deležni brez vsakega doplačila

Velikega nagradnega žrebanja Svobodne Slovenije

ob deseti obletnici njenega obstoja v Argentini

★

PORAVNAJTE TAKOJ ZAOSTALO IN TEKOČO NAROČNINO

"...Denar, ki ti leži doma, ti prav nič ne hasne. Spravi ga čimprej v PROMET, da boš zadovoljen kot tisti, ki so to že storili. PROMET SRL — Capital m$n 100.000.— (edina družabnika brata Krištof,) 25 de Mayo 533/3º, Buenos Aires — T. E. 31-6435.".

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES

OSEBNE NOVICE

Joško Krošelj, urednik Svobodne Slovenije, je zbolel na gripi. Vsi člani uredniškega odbora, kakor tudi vsi naročniki in bralci mu želimo skorajšnjega okrevanja.

V družini g. Viktorja Severja in njegove žene ge Tince, roj. Škerjanc v San Martinu se je v ponedeljek, 23. septembra t. l. rodila hčerka. Srečnim staršem naše čestitke.

Ga Majda Masič se je podala na operacijo v sanatorij San Martin. Želimo ji skorajšnjo popolno ozdravitev.

Knjigovodski tečaj Društva Slovencev

Društvo Slovencev v Argentini je v svoji skrbi za vsestransko pomoč rojakom napravilo zopet lep korak naprej. V soboto 28. septembra se je z uspehom zaključil knjigovodski tečaj, ki se je na pobudo Društva Slovencev vršil skozi tri in pol mesece v prostorih Slovenske hise. Tečaj je z veliko požrtvovalnostjo vodil g. profesor Vinko Logar, ki je v zgoščenih predavanjih uvajal slušatelje v organizacijo knjigovodskega dela. V okviru tečaja je g. France Krištof imel zanimivo predavanje o važni vlogi, katero imajo v svobodnem gospodarstvu delniske družbe. Tečaja se je redno udeleževalo okrog 15 slušateljev, ki ob zaključku z zadovoljstvom ugotavljamo, da smo spoznali veliko vrednost knjigovodstva za naše vsakdanje življenje in si o njem pridobili dokaj popolno osnovno znanje.

Z organiziranjem tega tečaja je Društvo Slovencev vse rojake pravočasno opozorilo na veliki pomen knjigovodstva v sedanjosti in bodočnosti; obenem pa dalo možnost, da si v njem vsakdo lahko pridobi osnovne pojme. Škoda, da je tečaj med nami vzbudil razmeroma malo zanimanja, čeprav je obravnaval zelo praktično in važno snov, katere poznanje bi mnogim našim ljudem zelo koristilo bodisi, da so v službah ali pa samostojni podjetniki.

Udeleženci tečaja se lepo zahvaljujemo Društvu Slovencev za skrbno organizacijo tečaja, g. prof. Vinku Logarju za njegova temeljita predavanja in g. Krištofu za zanimivo razglablanje.

Tečajniki

CASTELAR NORTE

Castelar Norte je lepo novo naselje, ki je nastalo v zadnjih dveh letih med moronskim potokom, železniško progo ter avdo Vergaro, ki vodi iz Morona v Hurlingham. Na tem prostoru — živi približno tudi 60 slovenskih družin v svojih hišah. V tem naselju so v nedeljo na praznik sv. Mihaela na križišču ulic Mercedes in Salcedo ustanovili novo župnijo sv. Mihaela. Navzoč je bil moronski škof Msgr. Miguel Raspanti z moronskim župnikom ter slovenskima duhovnikom dekanom Cirilom Milavcem in župnikom Matijem Lamovškom. Škof Raspanti je imel tudi pridigo, v kateri je izražal svoje veselje nad nastankom nove župnije in novega svetišča, v katerem bodo ljudje lahko molili pravega Boga.

Za prvega župnika novoustanovljene župnije je bil imenovan g. dekan Ciril Milavec.

LANUS

Razvaline življenja

Koliko lepih domačij je pred časom doma spravil na bobenj alkohol in koliko nesrečnih družin je napravil pohleb po denarju. Kako žalostne posledice rodi pijančevanje in pohlepnost, smo prejšnjo nedeljo videli v Finžgarjevi drami "Razvaline življenja", ki jo je z velikim uspehom uprizoril v nedeljo 29. t. m. Dramatski odsek v Slovenski vasi v Lanusu.

Človek je vesel, ko vidi s kakšnim idealizmom dela naša mladina pri prosvetnih prireditvah, pa tudi starejši pridno pomagajo, da dajo tako vzgled mlajšemu rodu. Saj so bila doma ravno prosvetna društva tista, ki so vzgajala k treznemu življenju. Tudi tu se vzgaja v društvu, saj zahteva ena sama igra mnogo žrtev in dela. Toda vse to je poplačano na dan predstave, ko je občinstvo zadovoljno z igro, kakor je bilo preteklo nedeljo v Lanusu. Splošno mnenje je bilo, da so igralci igro zelo lepo podali in da so se dobro vživeli v svoje vloge.

Igro je režiral g. Slavko Reven, ki je obenem igral tudi eno glavnih vlog **Martina.** Biti režiser in igrati, je vedno tvegano, ker režiser navadno za sebe nima časa. G. Reven je vendar oboje dosti dobro rešil in se je le tu pa tam poznalo, da ni mislil le na svojo vlogo, ampak tudi na vloge vseh igralcev. **Urh Kante** je bil g. Maks Jan. V svojo vlogo se je res lepo vživel in naravno pokazal vaškega odirača in žganjarja. **Lenčko** je odlično rešila ga Marija Gorše. Prav presenetila je v svojem nastopu. Saj je igrala kot prava igralka. Njeno notranje doživljanje je bilo res prepričevalno. Vlogo **Tona** je kar dobro igrala ga Marija Papler, ki je lepo prikazala zapostavljeno, revno kmečko dekle. **Ferjana,** kmetskega sina, je igral g. Papler tudi precej dovršeno. Če bo vztrajen, bo še dober igralec. Le v tretjem dejanju v prizoru med Lenčko in Ferjanom bi malo več notranje igre prizor le še zboljšalo.

Trezen biti pijan ni lahko, zato tudi Čampova vloga Sirse ni bila lahka, vendar jo je Jože rešil še dosti posrečeno. Mica Slana, vaška klepetulja, je tudi karakterna vloga in jo je ga Zajčeva zadovoljivo podala.

Sceno je pripravil režiser Reven in je bila zlasti v prvem dejanju zelo posrečena z originalnim vodnjakom na vasi.

Rojaki se zahvaljujejo požrtvovalnim igralcem za njih trud in znajo ceniti žrtve, ki jih doprinašajo. Obenem pa kličejo: Le korajžno naprej!

Spominska proslava štirideseteletnice smrti velikega sina slovenskega naroda, vidca in preroka, borca za slovensko svobodo, učitelja in vodnika

doktorja

Janeza Evangelista Kreka

bo v **nedeljo, 13. oktobra** dopoldne ob pol deseti uri v cerkveni dvorani v Ciudadeli.

Na to proslavo vabimo vse Slovence in Slovenke, častilce spomina velikega tvorca Majniške deklaracije.

Poverjeništvo SLS v Argentini

Vsak teden ena

KO SO FANTJE PROTI VASI ŠLI...

Ko so fantje proti vasi šli,
lepe pesmi so prepevali,
jaz pa nisem pel, nisem bil vesel
pa tudi z njimi jaz nisem šel.

Šel sem tja pod okence
moje verne, drage ljubice,
ona sladko spi, ona mirno spi
in se nič več ne prebudi.

Pojdem tja na grob zeleni,
z rožcami ves posajeni,
tam si utrgam cvet,
k' je meni in moji ljub'ci svet.

PRIMOŽ BRDNIK (16)

JAPONSKA - DEŽELA PARADOKSOV

Daibutsu ("Veliki Buda"), kakor pravijo temu kipu, je najsvetejši predmet templja Todaiji in Japonci hodijo molit k njemu z velikim spoštovanjem. Postavljen je sredi ogromnega templa, ki je največja lesena zgradba na svetu. Ta tempel je tudi glavni stan budistične sekte Kegon, ki je na Japonskem zelo vplivna.

Videli smo še nešteto manjših svetišč in templov in vsako predstavlja zgodovinsko redkost. Ne bom Ti jih popisoval, ker je vsega tega preveč. Nekatere zgradbe so prekrasne, marsikatera pa je v žalostnem stanju zanemarjenosti. To menda zaradi tega, ker imajo Japonci za lepo vsako starino in zlasti les: pogostoma se je prav zaradi tega ne dotaknejo.

V začetku septembra smo imeli na Japonskem dva kulturna dogodka: gostovanje moskovskega baleta in 29. mednarodni kongres PEN klubov.

Moskovski balet je prišel gostovat tudi v Kansai, t. j. zahodno Japonsko. Nastopal je v Takarazuki, nekako na pol poti med Osako, Kobe in Kyotom. Zapustil je dober vtis, dasi kritiki niso bili zadovoljni. Menda ni nastopala prva garnitura in to, kar smo videli, je bilo sicer zelo lepo, vendar nič izrednega.

Izredno pa je opazovati Japonce ob takih prilikah. Navdušenje za vse, kar pride iz Evrope ali Amerike gostovat na Japonsko, je ogromno. Pa naj si bo to balet, jazz, basebali ali nastopi goslačev, pianistov in sinfonij.

Vzrok bo menda v tem, da so domači umetniki popolnoma nesposobni predvajati zahodno umetnost: orkestri ne držijo takta in vse zveni leseno, balerine plešejo vsaka po svoje itd. Kakor čudovito lepo predvajajo svoje drame, glasbo in plese, tako so nemogoči v posnemanju zahodnjakov. Tega se menda japonska publika tudi zaveda in zato izrabi vsako priliko, da si ogleda goste iz tujine. Tako hvaležne publike, kakor jo ima tu celo podpovprečni umetnik, ni nikjer na svetu.

Navdušenje za umetnost iz tujine Ti lahko opišem tudi v številkah. Če pomisliš, da so najslabši sedeži v Takarazuki — in v gledališče gre 4.000 oseb — stali eno desetino tega, kar povprečni japonski uradnik zasluži na mesec, si lahko misliš, kaj vse žrtvujejo za umetnost. In večdnevno gostovanje je bilo razprodano že pred tremi meseci. Mladina prevladuje in starih Japoncev ne vidiš, kajti le — ti še vedno mislijo, da so "otroci bogov" in je lepo in dobro samo to, kar je domačega.

Ta okostenelost je značilna za staro Japonsko: bojijo se vsakega stika s tujino, ki je menda "nečista" za njih. In vendar, so Japonci mojstri plagiata: vse, kar je zahodni svet iznašel, tu nemoteno kopirajo. To seveda velja v glavnem za tehniko itd., medtem ko so v kulturnih zadevah zelo zaostali in naravnost naivni. Kot otroci se navdušijo — in to vsi istočasno — za kakšno stvar in rezultat je neprebavljeno in nezrelo navdušenje danes n. pr. za Sartrea, jutri za Hemingwaya, včeraj za Jules Vernea ali pa tudi čisto navaden pornografski šund. Glede tega Ti moram napisati, da še nikjer na svetu nisem videl toliko pornografije.

Značilen dogodek sem zasledil v poročilih o kongresu PEN klubov. Med okoli 140 tujih delegatov so prišli na Japonsko tudi Jean Guehenno, Bodo Uhse, Alberto Moravia, Alec Waugh, John Steinbeck in John Dos Passos, da omenim samo na bolj znane. Japonski PEN klub je storil vse, da je kongres lepo uspel in okoli 40 japonskih pisateljev in pesnikov se ga je udeležilo. In vendar je bilo nekaj pisateljev, med njimi dva izmed najboljših — Naoya Shiga in Sanetsu Mushakoji — ki so odklonili sodelovanje pri kongresu, ker "noče o imeti nobenih stikov s tujci"! Da, Japonska je dežela protislovij: najmodernejša je v tehničnem pogledu v vsej Aziji in vendar zaslediš celo med literati ksenofobijo, ki se kaj malo ujema z načinom življenja v drugi polovici 20. stoletja.

Kakor v politiki, lahko tudi v literaturi narediš precej jasno delitev Japoncev na tri skupine: tradicionalistično, ki prezira ves napredek in je skrajno konservativna ter šovinistična; modernistično, ki se zaveda, da je svet premajhen za izolacijo, ki je bila šolana na Zahodu in ki vsaj v načelu sprejema demokracijo kot način življenja; in končno levičarsko, ki je pač požrla komunistično propagando s "trnkom, udico in vrvico vred" — kakor smo to "umetnost" pred vojno poznali v naši literaturi.

Japonci imajo okoli 30.000 tujih knjig prevedenih na svoj jezik in pri tem številu je upoštevana samo beletristika. Seveda so prevajali kar vsevprek. S prevodi so začeli leta 1868, ko so odprli vrata zahodni kulturi in civilizaciji. Po številu je največ prevodov iz francoščine, sledi ruščina, angleščina, nemščina in ameriška angleščina.

Začeli so seveda z "Robinzonom", nato pa poizkusili dohiteti zamujena stoletja, ko niso imeli nobenih stikov z Zahodom: poleg velikega števila popolnoma nepomembnih knjig so prevedli menda vse, kar je v svetovni literaturi važnega.

Težje je bilo s prevajanjem japonskih knjig v tuje jezike. Do danes je prevedenih okoli 2.000: od klasičnega romana — menda prvega no svetu — ki ga je napiala pisateljica Murasaki-Shi kibu (975-1031) pod imenom "Genji Monogatari" ("Genjijeva zgodba"), pa do sodobnih novel, ki vzbujajo pozornost zlasti v Ameriki in zahodni Evropi. Ameriški prevajalec Edvard Seidensticker omenja 12 sodobnih japonskih romanov, ki so vredni čitanja in trije japonski pisatelji so znani v širšem svetu: Jiro Osaragi, Kojiro Serizawa in Shohei Ooka. Težave s prevajanjem iz japonščine so v glavnem njihov zamotan jezik, še bolj pa mentalitata. Z uspehom se tega posla loti le Zahodnjak, ki je več desetletij živel na Japonskem.

Danes Ti bom opisal nenavadno sliko, ki je sicer sam nisem videl, vendar sem o njej slišal od več strani. Pred leti, ko železniška proga med Tokijem in Osako še ni bila elektrificirana v vsej dolžini, so na postaji Hamamatsu izmenjavali lokomotive. Desetminutno zamudo so izkoristili na ta način, da je kondukter "postrojil" vse potnike in ob zvokih krajevnega orkestra so potniki delali gimnastične vaje. To je bil menda še ostanek predvojne politike, ko so s telovadbo in podobnimi kopijami nacistične "Kraf durch Freude" poizkušali narediti "narod močan". Ali si lahko predstavljaš, kaj bi n. pr. tujci mislili o nas, če bi med vlaki v Zidanem mostu telovadili? Res pa je, da je tu Orient in razumeti njihovo mentaliteto ni lahko.

S L O V E N C I P O S V E T U

BRAZILIJA

Kongres krščanske demokracije v Sao Paulo je slovenskim delegatom dal priložnost, da so prišli v stik s svojimi rojaki, ki bivajo v tem mestu. Nepričakivano srečanje je bilo že na slavnostnem otvoritvenem zborovanju kongresa, na katerega so prišli tudi trije Slovenci iz Sao Paula, ing. Bavdaž, Radko Malgaj in Vinko Mirt. Ostali so dolgo v prisrčnem razgovoru s Staretom in Smersujem. Ko so zvedeli, da je v naslednjih dneh pričakovati prihod dr. Kreka iz USA, so bili takoj pripravljeni organizirati sestanek Slovencev iz Sao Paula, da bi pozdravili predsednika dr. Kreka ter se pogovorili z njim.

Zelo zanimivo je bilo srečanje z slovenskim duhovnikom v Sao Paulo, g. Lojzetem Ilcem, ki je pred prihodom v to mesto služboval daleč v notranjosti prostrane Brazilije. Ko je opisoval razmere in dogodke v notranjosti te ogromne dežele, je bilo vse bolj podobno branju zanimive zgodbe kot pa resničnosti. Pa je bilo le vse deloma resna, deloma smešna stvarnost.

V nedeljo dne 22. septembra popoldne so se zbrali Slovenci na stanovanju prijazne in zavedne slovenske družine ing. Slivnika. Bil je to prvi sestanek take vrste v Sao Paulo. Prisrčno so pozdravili dr. Kreka, ko je prišel med nje in ga prosili, da jim kaj pove. Dr. Krek se je njihovi prošnji rade volje odzval ter govoril o slovenskih izseljencih in raznih slovenskih problemih. Zbrani rojaki so z vso pazljivostjo sledili njegovim izvajanjem in ga še za razne stvari vpraševali. Gospa Slivnikova pa je skrbela, da gostje niso bili žejni in lačni.

Po tem lepem in uspelem slovenskem sestanku, na katerem je bilo sklenjeno, da se bodo rojaki večkrat sešli, so se slovenski kongresni zastopniki odzvali vabilu in podali na lepo urejeni lastni dom slovenskega "župana" g. Vinka Mirta, oziroma njegovega brata Staneta in svakinje ge Silvije. Pravim "župana" zato, ker je g. Mirt poverjenik za vse slovenske publikacije, zastopnik raznih založb itd. itd. Tudi tu se je zbralo precej slovenskih rojakov, ki so preživeli prijateljski večer s slovenskimi zastopniki, katerih obiska so bili veseli.

Gostoljubnost in prijaznost slovenskih rojakov v Sao Paulo je bila izredno lepa in domača. Pred nedeljo in nevedenim sestankom so se slovenski kongresni zastopniki mogli odzvati vabilom in obiskati na njihovih domovih le g. ing. Bavdaža, ter gospo in gospoda Malgaja. Za obisk ostalih slovenskih družin je, žal, zmanjkalo časa. Vsi navedeni slovenski rojaki pa so bili slovenskim kongresnim delegatom izredno naklonjeni. Večkrat so jih spremljali na njih potih ter jim bili v pomoč zlasti g. ing. Bavdaž kot tolmač za portugalščino, ki je v navadnem govoru zelo nerazumljiva tudi pri znanju španščine.

Sm. R.

KANADA

Slovenci v Kanadi so imeli v začetku septembra v Torontu lepe romarske pobožnosti. Vsako leto so in so sedaj že tradicija. Letošnje so bile združene tudi s proslavo 50. letnice kronanja milostne podobe brezjanske Matere božje in s proslavo zlate maše škofa dr. Gregorija Rožmana, ki je prišel v Toronto s skupino severnoameriških romarjev. Romanje iz USA je organiziralo društvo Kres. Udeležilo se ga je kakih 50 slov. rojakov. Iz Kanade so pa prišli rojaki iz vseh večjih slovenskih naselbin v Toronto, da se poklonijo Devici Mariji. Romarske pobožnosti so vodili škof dr. Rožman, ter prof. Lojze Ambrožič in kaplan Janez Kopač C. M. Pri večerni pobožnosti v soboto 31. avgusta je govoril škof dr. Rožman o treh božjih poteh, jih je obiskal v Evropi. V govoru je Mater božjo prikazal kot mater z zlatim srcem in Devico ubogih. Po blagoslovu je bila procesija s svečami okoli cerkve.

V nedeljo 1. sept. so bile tri maše, popoldanska slovesnost je pa bila ob štirih ter je nanjo prišel tudi torontski nadškof kardinal Mc Guigan, ki je bil tudi slavnostni govornik. Slovenske rojake je pozival naj ostanejo zvesti Bogu in Mariji tudi v Kanadi. Svoboda pa, ki jo uživajo v novi deželi, naj se pa nikdar ne spremeni v anarhijo. Opozarjal jih je tudi, naj nikar ne nasedajo tistim, katerim so komunisti doma "umili možgane". Prosil jih je nadalje naj radi zahajajo v slovensko Marijino svetišče. Obžalovanje pa je izrazil nad tistimi Slovenci, ki hodijo svoja pota in ki niso zvesti slovenski župniji in ne njemu kot nadškofu. V svojem govoru se je kardinal McGuigan lepo spominjal tudi zlatomašn'škega jubileja našega škofa dr. Rožmana. Omenjal je, da povsem veljajo zanj besede papeža sv. Gregorija VII: "Ljubil sem pravico in sovražil krivico, zato umiram v izgnanstvu". Škofa je imenoval tudi junaka. Pohvalil je njegova prizadevanja in skrb, da bi se slovenski rojaki versko ohranili. Svoj cerkveni govor je zaključil s prošnjo Bogu, naj bi mu podelil še dolgo let življenja. Ko se je pa vračal s prižnice, mu je prisrčno stisnil desnico.

Po cerkveni pobožnosti je bila slavnostna akademija v cerkveni dvorani. Rojakov je bilo toliko, da dvorana vsehni mogla sprejeti. Akademija je bila v počastitev Marije Kraljice Slovencev in v proslavo škofovega zlatomašniškega jubileja. Začel jo je predsednik D.N.I.J. Frank Brence. Slov. cerkveni zbor je zapel štiri Marijine pesmi. Pozdravne nagovore v imenu romarjev sta imela akad. kipar Franc Gorše v imenu clevelandskih Slovencev in gdč. Pečjakova v imenu kanadskih Slovencev iz mesta Bellville-a. V imenu župnije Marije Pomagaj je pozdravil zbrane rojake kaplan g. Janez Kopač CM, slavnostni govor je pa imel g. Peter Markež. Sledil je prizor s petjem in deklamacijo "Rože je na vrtu plela" in "Dekletova molitev". Pesem "Znamenje" je recitiral g. Al. Ponikvar, Župančičevo "Z romarskim čolnom" pa g. Otmar Mauser. K. Prevzvišenemu je stopila mala Kusova in mu izročila lepo darilo. Škof dr. Rožman se je za pozdrave, čestitke in darila toplo zahvalil, nakar so rojaki s pesmijo "Marija skoz življenje" zaključili lepo akademijo in romarske slavnosti ameriških in kanadskih Slovencev.

USA

V Clevelandu so imeli tudi letos kulturno prireditev organizacije Kulturnih vrtov pod naslovom "One World Day-Dan enega sveta" Bila je pa od vseh dosedanjih najslabša, in če bi ne bilo Slovencev, bi doživela polom, kajti razen irskih in poljskih otrok ter treh italijanskih opernih pevcev, ni bilo nobenega drugega nastopa. Slovence je lepo predstavljal Slovenski oktet, ki je pod vodstvom g. Ivana Rig'erja zapel pesmi Pridi Gorenjc, Izidor ovčice pasel. Tri ljubice imam, Popotno in Žabe. Po pevskem programu so nastopile plesne skupine društva Kres v slovenskih narodnih nošah. Nastopilo je 6 parov. Zaplesali so kombinacijo slovenskih plesov, ki jo je pripravila gdč. Eda Petek, S harmoniko jih je spremljal g. Marijan Tonkli.

V bolnišnici sv. Frančiška v Lynwood-u v Californiji je umrl Rev. Alfonz Pavel, biv. ravnatelj salezijanskega zavoda in šole v Cel'u.

Prodam torneo 150 cm dolg. Stroj je nemške znamke in rabljen.

Naslov: **Pringles 4629, Tablada.**

Dohod z Ramos Mejia: Kolektiv štev. 2 za Bonzi.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelecual No. 527777

OBVESTILA

Na sestanku SFZ, ki bo v nedeljo **6.** oktobra po sv. maši v slovenski kapeli na Ramón Falconu, bo imel zanimivo predavanje g. Rudolf Smersu. **Fantje,** vsi lepo vabljeni. **Odbor**

Pozor! Vsa dekleta, ki ste se vpisala v tečaj za ročna dela, pridite v soboto, 5. oktobra ob štirih popoldne na pristavo v Moron. Pričnemo z resnim delom, pri katerem nam bo pomagala in nas učila ga Marnova. Ako morete, prinesite s seboj že vrisane prtičke.

Vabljene ste tudi vse, ki še niste vpisane in vas zanimajo ročna dela. Zberemo se točno!

Enajsti kulturni večer Slov. kult. akcije bo v soboto dne 12. oktobra ob 19. uri v salonu Bullrich, Sarandi 41, Capital. Na sporedu je film: Festival v Salzburgu. V odlomkih bodo predvajana glavna operna dela Mozarta in nastopajo v glavnih vlogah najbolj znani pevci dunajske opere.

Duhovne vaje za člane SKAS-a in slovenske intelektualce bodo v dneh 26. in 27. oktobra v Domu duhovnih vaj v San Miguelu. Začetek v soboto dne 26. oktobra ob 9.30 dopoldne. Prijave sprejema Dušnopastirska pisarna, Ramón Falcón 4158 in tajnik SKAS-a, tel. 76-9160.

Vse **akademike** vabimo na predavanje dr. Komarja o konstruktivnem kritiziranju, ki bo v soboto 12. oktobra ob 6. v Slovenski hiši. Po predavanju družabna zabava. **Odbor SKAD**

Naročajte in širite Svobodno Slovenijo

Slovenska Vincencijeva konferenca vabi vse rojake na

I. DOBRODELNI DAN

ki bo v nedeljo **6. oktobra** v prostorih Slovenske hiše na Ramón Falcón 4158 — Capital.

Ob 9.30 bo **sv. maša** za vse dobrotnike in podpirance Slov. Vincencijeve konference. Poje pevski zbor "Gallus".

Popoldne ob 15 rajalni in pevski nastop slovenskih šolskih tečajev. Sledi **veselo družabno popoldne** pri dobro založenih mizah, vmes srečolov.

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante
Escribano Público
Uruguay 387
T. E. 40 - 1605 Buenos Aires

"EUROPAK"
CANGALLO 439, oficina 119, I nadstropje
T. E. 30 - 5224 Buenos Aires
pošilja v domovino iz svojega skladišta v Trstu vsakovrstne pakete z živili, šivalne stroje, dvokolesa, radijske aparate, škropilnice za vinograd in podobno.
Pošiljamo pakete, ki so po najnovejših predpisih oproščeni carine. Pošiljamo tudi vse vrste zdravil z letalsko pošto in pakete iz Argentine z živili in blagom, ki jih stranke same prinesejo. **Paketi prispejo iz Trsta v roke prejemnika v okoli 25 dneh in so v celoti zavarovani.**
Prodaja ladijskih in letalskih voznih kart za vse ladijske ter letalske družbe po uradnih cenah.
Uradne ure od 9.30 do 19. ob sobotah od 9. do 12.30
Naročila in denarna nakazila pošiljajte na:
EUROPAK — CANGALLO 439, of. 119, 1-er. piso - Buenos Aires

Pakete v Domovino
pošilja preko Trsta najhitreje, najsolidneje in najceneje
LJEPOSLAV PERINIĆ
Chacabuco 93 - Buenos Aires
((Filatelistična trgovina)
NOVO: Po novi carinski odredbi je mogoče pošiljati v Jugoslavijo tudi pakete z 9 kg. kave!
Naša specialna ponudba:
9 kg kave .... 750 pesov
Pismena naročila in denar (giro postal ali bančni ček) iz vse Republike Argentine pošiljajte na naslov
LJEPOSLAV PERINIĆ
Casilla de Correo 1744, Buenos Aires

✝

Bog je poklical med svoje krilatce našo ljubljeno hčerkico in sestrico

HILDA JEREB

Starši
Janez in Lojzka, roj. Urbančič
in sestrica **Mirjam**

Sobota 12. oktober 1957

DRUŽABNI VEČER

Slovenskega planinskega društva

v dvorani Gasilskega doma Ramos Mejía — Bomberos voluntarios
Alvarado 173 (tik od baru Ilirija)
HARMONY JAZZ PLES LASTNA REŽIJA
Začetek po 21. uri

FRANC WERFEL — Prevedel: KAREL MAUSER (55)

PESEM O BERNARDKI

S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

Takele primitivne opazke so zadoščale srcu mali ljudi, čeprav s tem ni rečeno, da so bili neverni. Kdor se na tak način veže z nebom, mora biti prav z vragom, Zasmrajeni lokal grmi od smeha. V tem smehu nepričakovano vpraša brigadir.

"Kako je, če nekdo pripada sveti Družini Soubirous?"

"Kako je to, če kdo..." jeclja opijanjeni.

"Ti pripadaš zdaj vendar sveti Družini, Soubirous."

"Zakaj pripadam k sveti Družini?"

"Torej — pazi! Kaj je sveta Družina, to veš. Preblažena Devica in njen Sin in pridni sveti Jožef."

"Sveti Jožef," zavpije nekdo. "Vedno se mi zdi, kakor da vidim princa Alberta Angleškega, moža kraljice Viktorije..."

"Nobenega prostaštva proti tujemu državnemu glavarju," zakraka Callet. "Sicer moramo nastopiti."

"Princ Albert zna marsikaj, kar sveti Jožef ne zna," pripomni nek modrijan. Toda brigadir je izredno vztrajen, odrivajoč svoje tekmovalce. V rdečem, zabuhlem obrazu mu sijejo vodene, ribje oči.

'Če preblažena Devica prihaja k Bernardki," govoreči, "potlej to dela iz sorodstvenih razlogov. To je jasno. Ali pa morda ne? Ti se čutiš sorodnega z Bernardko, seveda! Tega menda ne moreš tajiti?"

"Tega ne moreš zanikati," ponovi Callet in se z ostrim glasom spravi na Soubirousa. "Trenutno priznaš, da pripadaš sveti Družini..."

Soubirous je pravkar spil odločilni kozarec, ob katrem se je rahla pijanost sprevrgla v tragični patos. Počasi se je vzravnal in pričel bebljati.

"Priznam, da pripadam k sveti Družini."

Baboujeva krčma grmi od ploskanja. Callet ga prevpije:

"Kdor pripada sveti Družini, temu se ne sme v sobici več kolcati in tudi smrdeti ne sme."

"Mir," zagrmi d'Angla in počaka, da se spet vse umiri. Potlej približa svoje rdeče obličje čez mizo k rumenkastemu bledemu Soubirousovemu obličju.

"In zdaj mi povej, Soubirous, in nič se ne sramuj, kako je, če nekdo pripada sveti Družini?"

Soubirousov pogled ugasnjeno gleda okoli sebe. V kapljah mu teče pot s čela. Ne prenese veliko. Predolgo se je zadržal. Prehitro je pil. Usta so mu kakor ohromela.

"Če kdo pripada sveti Družini," jeclja. Če ima kdo sveto Družino, to... to... to je prekletstvo!"

Sesedel se je in skril glavo v dlani. Nihče več se ni smejal. Orožnika in Callet so zginili, si oprali glave z mrzlo vodo, da so prišli k sebi in se upali na cesto. Pol ure kasneje so prinesli domov Francoisa Soubirousa. Po tem dogodku se je vzdignila po Lurdu trdovratna govorica, da je cesarski državni tož lec dal znova zapreti Barnardkinega očeta. Brigadir d'Angla, orožnik Belhache in policaj Callet so se še vedno sramovali, tako, da so se kar na hitro izgovorili "s težko pijanostjo", da jim ni bilo treba česa pripovedovati. Vendar bi jim bili predpostavljeni gotovo zelo hvaležni in tedenski časopisek "La Lavedan" bi mogel prinesti deloma poljudno znanstveni, deloma moralični članek pod naslovom:

"Hčerka alkoholika."

Sedemindvajseto poglavje
Ogenj se igra steboj, o Bernardka

Polnih dvajset dni je minilo, preden je Gospa "sporočila" Bernardki, da bo spet prišla v massabiellsko votlino. V teh dneh so se vznemirljivo pomnožile zlorabe, ki so jih bili krivi posebno lurški otroci. Kaj je šinilo v otroke, sam Bog ve. Nekega popoldneva se je vlekla k votlini cela gruča otrok, od devetih do dvanajstih let in na nesramen način posnemala blagoslavljanje rožnih vencev in čudežna ozdravljenja, tako, da so se kmetice, ki so molile, prestrašene razbežale. Dekan Peyramale se je penil od jeze, Prisegel bi bil, da so vprizorili to nesramnost nekateri levi iz kavarne Francais. In najbrž v dogovoru z oblastjo. Ker odraslim Peyramale ni mogel ničesar dokazati, je naslednjega dne v šoli prijel oba voditelja in ju lastnoročno kaznoval. V nedeljo je v kratkem govoru branil Bernardko, čeprav je seveda ni imenoval, ter se postavil proti takemu sramotenju. Ljudje so prisluhnili. Ali je Cerkev spremenila svoje zadržanje? Ne! Marija Dominik Peyramale še vedno ni verjel v Bernardkino resnicoljubnost in duševno zdravost. Dekle je napelo vse njegove misli. Čeprav nič ne pokaže, je vendar brez pomčči in globoko pretresen. Ravno to pa tiste, ki bi se jih rad iznebil, spravlja v veliko zmedenost.

Medtem pa sta zlorabo s čudežem izkoristila prav do kraja Vital Dutour in Jacomet. Vsak dan sproti je odšlo dolgo policijsko poročilo k baronu Massyju in na Vrhovno državno tožilstvo v Pau. V teh poročilih ni bil opisan samo "dečji podvig" šolarjev, tudi ne samo manj ali bolj posrečene Bernardkine kopije, ki so hotele biti kandidatinje čudodelništva, temveč tudi nepojasnjeni slučaj akutne blaznosti, ki se je pojavila pri vzornem dečku Aleksu ter prav tako hitro ozdravljenje po patru Beluzeu. Poleg tega je bila omenjena cela kopa napadov, nezavesti in duševnih motenj, ki so se odigrale v območju votline. O vsem bodo še sporočili. Niso pa bile zapisane trditve nekaterih manj težkih bolnikov, ki so po studenčni vodi v trenutku popolnoma ozdraveli, ali pa se jim je stanje vsaj zboljšalo. Policijskemu komisarju ni zameriti, da o tem ni ničesar sporočil. Večina teh zdravljenj je slonela na zmedenih podatkih.

Minister Roulland po teh lurških sporočilih ni bil nejevoljen. Vladnemu tisku je mogel dati prav čeden material. N'egov namen je bil massabiellska prikazovanje izriniti iz luči versko-političnih debat v tisti ravnodušni somrak, v katerega so časopisi radi postavljali hiše, kjer je strašilo, morske kače, maščevanja mumij, špiritizem in podobne nadčutne senzacije. V akord se je zmešal nov ton: Prvi: Bernardka je prevarantka. Drugič: trpi na mladostni zmedenosti. Tretjič: v resnici vidi v votlini neko gospo. Odkar svet stoji, so imeli takile živčni ljudje skrivnostna prikazovanja. Vedno in povsod so bili "skrivnostni fenomeni". Neprijazni so in nič ne povedo. So pač strašila. Ne spadajo v vero temveč v mračno področje škratov, v področje, kamor še niso predrli žarki razuma. Cerkev sama je največja sovražnica tega mračnjaštva. Kar se Gospe tiče, se bistveno prav nič ne razlikuje od črnega moža, s katerim strašijo živahne otroke, če ga jim nespametne matere le preveč živo slikajo. Približno tako je pisalo zmerno vladno časopisje, ki na noben način ni hotelo škodovati dobrim odnosom med državo in Cerkvijo, kar je bilo osebno delo Luisa Napoleona. Jakobinsko časopisje skrajne levice pa se je vzdignilo. Mračnjaštvu ni dovolilo niti najmanjšega prostora v devetnajstem stoletju. Mračnjaštvo je obskuranca in če se kje v prosvetljeni Franciji upa prikazati na dan kakšen peklenski duh, ga je treba iztrebiti z ognjem in mečem. To je razkačilo konservativni in katoliški tisk, predvsem vplivni list "L'Univers." Glavni urednik Luis Veuillot se je v preplah ministra Roullanda sam podal v Lurd, da bi z navdušenimi članki o Bernardki ugladil massabiellski Gospe pot v najboljše kroge reakcionarne buržuazije. Kar naj bi izločilo narodni škandal iz življenja, to je sedaj vodilo do novega spora in povzročilo, da se je čudovit dogodek vtisnil v zavest vseh Francozov, bodisi svojevoljno ali proti volji.